

Otázka: Hlavní filosofické směry 1. pol. 20.století

Předmět: Společenské vědy

Přidal(a): AnnaBell

- filosofie života (Bergson)
- pragmatismus (James, Dewey)
- fenomenologie (Husserl, Heidegger)
- existencialismus (Kierkegaard, Sartre, Camus, Jaspers)
- obrat k jazyku (Wittgenstein)

Sören Kierkegaard (1813-1855)

- spisy: Bázeň a chvění, Nemoc k smrti, Okamžik
- rodák z Kodaně (v té době to byla vesnice)
- měl otce, který měl vnitřní konflikt s bohem – proklel boha
- na smrtelné posteli sdělil patnáctiletému Sorenovi, že boha proklel a že je to na něm – zde začínají jeho problémy, bojí se nespasení

Dánsko – luterská církev (Luther měl deprese, že nebude spasen)

- Kierkegardena trápila ta samá věc – že nebude spasen

- tvrdil, že se chováme jako katolíci – zlobíme, pak se očistíme zpovědí v neděli, a zlobíme dál
- zasnoubil se s Reginou Olzenovou – zruší zasnuby
- byl z toho skandál – vznikaly drby, jestli není očerněna, nebo nebyla panna, nebo něco – což očernilo a zničilo jak ji, tak její rodinu – řekne: Víím, že nic nevím. – to řekl i Sokrates
- rozdíl mezi nimi:
 - **Sokrates**
 - hledá pravdu v přírodě (vidím dva stromy, odvodím ideu stromovitosti) – není to ale osobní bůh, Sokrates se k němu nemodlí, bere to rozumem
 - **Kierkegaard** – víra, písmo, ale bůh tomu dá razítko milostí – nekončí to poznáním jako u Sokrata, ale ujištěním, že jsem spasen
 - odmítá univerzální filosoficko-theologický systém
 - odmítá scholastiku – čili odmítá Tomáše Akvinského (z důvodu řešení víry rozumem)
 - Co mám konat v konkrétní situaci? Řídím se Ježíšovskou etikou

příběh o Samařanovi

- chlap vidí v příkopě zbitého člověka. Před ním ho videli ještě židovský kněz a židovský levita, ale ti mu nepomohli, protože by se zašpinili. Samařan mu pomohl.
- “špinaví” Samařané byli babylónané a míšenci a měli nečistý původ, kteří přijali židovskou víru – proto je židovští knězi a levitanti neměli rádi a tento příběh je pobuřoval
- dánští křesťané nepomáhají chudým, protože tvrdí, že si za to můžou sami
- Kierkegaard pomůže všem, protože to je pravé křesťanství – správný křesťan přinutí toho nácka aby se omluvil za své činy a přijal pokání a trest“
- Dánsko to pobuřovalo, vyloučili ho z církve
- tvrdí, že lidský život je rozkročení se/rozepjatost
- minulost – nemůžeme tomu uniknout, jelikož Adam a Eva zhřešili, my jsme jedno lidstvo a pykáme za jejich hříchy všichni
- přítomnost

- budoucnost
- dle něj skutečné křesťanství je zoufalství – jediné co musíte udělat je víra ve smyslu kroku do tmy, do nezajištěnosti
- krok do tmy znamená konfrontovat písmo a stávající církev
- příklad u maturity – *Indiana Jones a křížová cesta* – vidí Svatý Grál a vidí obrovskou propast před sebou, která ho dělí od grálu, musí udělat krok do propasti, musí uvěřit, že je tam most, projev víry
- cílem tohoto života je dle něj naplněný okamžik
- to co hledá celý život, údajně to zažil čtyřikrát
- nese vinu svého otce – zakusí čtyřikrát spasení, čemuž se říká odpuštění cítil, že mu odpustil bůh, že odpustil i jeho otci

Martin Heidegger (1889-1976)

- spis: *Bytí a čas (Sein und Zeit)*, *Básnický bydlí člověk* (dle něj básně nechávají prostor symbolům)
- byl v NSDAP do května 1945
- rektorem na berlínské univerzitě, kde vystřídal svého židovského kolegu
- osočován z nacismu, prošel denacifikací
- očista od nacismu trvala šest let
- nebyl klasickým nacistou, pomohl kolegyni utéct, hájil vlastním tělem svou židovskou studentku Hanah Arendtovou, což byla jeho milenka
- napsala knihu *Smysl totalitarismu*
- kritizuje zpředmětnění filosofie – místo vytváření myšlenkového procesu vytváříte myšlenkový systém, který berete jako pravidla a dále už nad tím nepřemýšlíte
- je to i kritika myšlení Evropana
- kritizuje Platónské myšlení (nehybné jsoucno)
- navazuje na Herakleita
- filosofie se ptá, theologie dává odpověď
- dle něj tradice řešila jsoucno a zapomněla na bytí

Francis Bacon tvrdí že lidé mají tendence přeceňovat slova a věty

- tvrdí tedy: neptejme se na jsoucno ale ptejme se na bytí
- zajímá se a ptá se na reálné věci a ne na ty rádoby theologické a vyšší myšlenky (neptá se tedy na smysl bytí, ale ptá se na smysl fotbalového utkání)
- vyrazili ho z univerzity 1942, pak kopal zákopy před berlínem“
- vadila mu masovost a davovost nacistického hnutí
- nebyl to antisemita, věděl že vraždění Židů je zločin
- tvrdí, že život na Zemi je dasein (překlad: žít – tady)
- dle něj jsme vrženi do bytí, nikdo se nás neptá jestli se chceme narodit
- kritika většinové společnosti a dobového životního stylu – klade si otázku, proč člověk kopíruje styl života ostatních
- má v sobě úzkost, což je zakuklený strach ze smrti
- proč staré ženy se ukazují v plavkách? proč se do takové situace staví?
- unikáme z tohoto strachu do veřejné anonymity – schováme se do partičky, do nějakého klubu
- proto vstoupil do NSDAP
- veřejná anonymita, přijetí rizika – tvrdí, že z veřejné anonymity se musíme vyklonit přijetím rizika, že nenajdeme odpověď na svůj život
- pravda se odkrývá, naslouchání – v tento moment se nám odkryje pravda když o tuto pravdu začneme usilovat
- poté dojdeme k tomu, že pravdě nasloucháme
- pravda není, pravda není jest, ale pravda se děje
- dopad jeho myšlení z děl, které napsal – ovlivnil mnoho studentů, kteří po četbě jeho knih bojovali proti totalitě
- díky nim my o něm víme, jelikož za ním stáli po jeho vyhození z univerzity
- Francouzi to protáhnou do takové absurdity, že veškeré své úsilí vrhnou do umění
- měli náznaky cynismu a existencialismu
- nic nemá smysl krom politického boje

Albert Camus našel smysl v učení mladých lidí

- poté zabil při autonehodě
- dlouholetou partnerkou Sartra byla **paní Beauvoire**
- autorka knihy Druhé pohlaví
- první skutečně odborná feministická kniha
- tvrdí, že odmítáte na základě svého pohlaví ale zachováte si ženské rysy